

Łukasz Tomczak

CENTROLEWICA I LEWICA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH 2006 ROKU

Utworzenie jednej partii lewicowej przed wyborami samorządowymi 2006 roku było nierealne. Niemniej, liderzy ugrupowań byli świadomi tego, że porażka podzielonej lewicy, może doprowadzić do jej marginalizacji w następnych latach. Lewicę dzieliły nie tylko różnice personalne, lecz także programowe, które utrudniały budowę jednolitej formacji. Pozostawała koncepcja powołania porozumienia, koalicji, na wzór dawnego Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Pojawiły się jednak różnice dotyczące jego formuły. Można wyróżnić trzy koncepcje bloku wyborczego lewicy.

Pierwsza, to wizja wielkiej koalicji skupiająca wszystkie ugrupowania na lewo od centrum. Wizję taką głosił Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD), zakładając szeroką koalicję lewicową w wyborach na szczeblu dużych miast i sejmików oraz tworzenie jak najszerszych komitetów wyborczych w mniejszych miejscowościach¹. Druga koncepcja, lansowana przez środowisko Socjaldemokracji Polskiej (SDPL), to włączenie w skład koalicji lewicowej Partii Demokratycznej – demokraci.pl (PD) czyli poszerzenie formacji o elektorat centrum². Konwent Krajowy SDPL opowiedział się w grudniu 2005 roku za koncepcją zbliżoną do włoskiego „drzewa oliwnego” koalicji partii lewicowych i centrum³. Trzecia koncepcja, związana z Polską Partią Pracy (PPP) i częścią działaczy ugrupowań tworzących z nią koalicje w 2005 roku, to utworzenie nowej formacji lewicowej bez bagażu przeszłości, bez udziału w niej ugrupowań odpowiedzialnych za rządy w latach 2001–2005.

Różnice, w tym personalne, z czasów wyborów parlamentarnych najszybciej zaczęły się zacierać w obrębę największych ugrupowań, jak SLD, SDPL czy Unia

¹ Napieralski: Program oprzemy na rozmowach z ludźmi, <http://www.sld.org.pl>. 02.03.2006 r.

² Na taką koalicję wyraził zgodę w dniu 30.01.2006 Konwent Krajowy SDPL.

³ Stanowisko Konwentu Krajowego SDPL w sprawie przyszłych koalicji wyborczych z dnia 18.12.2005 r.

Pracy (UP). Pod koniec 2005 roku i na początku 2006 roku doszło do spotkań liderów i wstępnych porozumień między tymi partiami⁴. Już w grudniu 2005 doszło także do spotkania kierownictw SDPL i PD, na którym zapowiedziano współpracę w obszarach: budowy społeczeństwa obywatelskiego, polityki europejskiej, swobód obywatelskich i równego statusu kobiet i mężczyzn⁵. Marek Borowski, odnosząc się do swojej kandydatury w wyborach na prezydenta Warszawy stwierdził, że szansę na zwycięstwo dałoby tylko szerokie porozumienie⁶.

Liderzy partii lewicowych odrzucili pomysł przedstawiony przez Władysław Frasyniuka (PD) stworzenia tzw. „demokratycznej koalicji”, w skład której miałyby wejść PO, PD i SDPL przy odsunięciu się od SLD⁷. Michał Syska (SDPL) wskazywał na brak podstaw programowych takiego porozumienia, które zmuszałoby PO do „rezygnacji z konserwatyizmu w sferze polityczno-obywatelskiej a SDPL akceptacji dla gospodarczego liberalizmu” podając przykład, że „trudno mu sobie wyobrazić Stefana Niesiołowskiego, Hannę Gronkiewicz-Waltz, Jana Rokitę czy nawet Donalda Tuska na Marszu Równości” ani „poparcia SDPL dla podatku liniowego”⁸. W podobny sposób ze zrozumiałych względów o pomysle koalicji PO, PD, SDPL wypowiedział się Wojciech Olejniczak mówiąc, „Nie potrafię na poważnie wyobrazić sobie w jednej koalicji Marka Borowskiego z SDPL i posła PO Stefana Niesiołowskiego, tak jak nie potrafię dopatrzeć się realnej różnicy między tym ostatnim i posłem PiS Markiem Jurkiem”⁹. W. Olejniczak przychylnie odnosił się do wejścia w skład lewicowego porozumienia PD. Z kolei „druga młoda twarz” sojuszu, Grzegorz Napieralski, na spotkaniu 20 czerwca 2006 z Zarządzeniem Krajowym UP odniósł się do pomysłu koalicji z demokratami sceptycznie. Opowiedział się za koncepcją oparcia porozumienia na trzech partiach SLD, SDPL i UP, nawet w formie trójpartyjnej koalicji, natomiast poszerzenie o PD mogłoby jego zdaniem tę koalicję osłabić¹⁰. Dla UP początkowo także warunkiem udziału w koalicji był „jej lewicowy charakter i partnerskie zasady jej tworzenia”¹¹.

⁴ Ł. Tomczak, *Polska „lewica” czy „centrolewica”? Problemy procesu konsolidacji*, [w:] *Partie i system partyjny RP. Stan i perspektywy*, red. K. Kowalczyk i Ł. Tomczak, Toruń 2007, s. 80.

⁵ Komunikat ze spotkania kierownictw Partii Demokratycznej oraz Socjaldemokracji Polskiej w dniu 29 grudnia 2005 roku, <http://www.sdpl.org.pl>, 2.01.2006 r.

⁶ J. Karpioński *Lewica nie wystarczy – wywiad z Markiem Borowskim*, „Trybuna” z 30 listopada 2005.

⁷ W. Frasyniuk, *Liberałowie muszą trzymać się razem*, „Gazeta Wyborcza” z 14 grudnia 2005.

⁸ M. Syska, *Jak powstrzymać PiS*, „Gazeta Wyborcza” z 6 stycznia 2006.

⁹ Olejniczak: *Polska nie może być dziwadłem*, <http://www.sld.org.pl>, 16.12.2005 r.

¹⁰ Zarząd Krajowy Unii Pracy o wyborach samorządowych, <http://www.uniaprac.org.pl>, 20.06.2006 r.

¹¹ Uchwała Rady Krajowej UP z dnia 4.06.2006 r w sprawie zawarcia przez Unię Pracy koalicji wyborczej w wyborach do sejmików wojewódzkich, <http://www.uniaprac.org.pl>, 5.06.2006 r.

Ugrupowania, których członkowie kandydowali w ostatnich wyborach parlamentarnych z list PPP zapowiadały kontynuowanie współpracy¹². Pod koniec stycznia 2006 roku PPP zwróciła się z apelem do DPL, KPEiR oraz Ruchu Nowa Generacja o podjęcie współpracy w celu odbudowy „nowej, wrażliwej społecznie, wiarygodnej lewicy”¹³. Politycy PPP uważali, że pomysły budowania bloku lewicowego w oparciu o ugrupowania ich zdaniem nielewicowe, obciążone udziałem w rządzeniu, jak SLD czy SDPL nie były dla prawicy groźne¹⁴. Alternatywą dla prawicy miałyby być zdaniem polityków PPP, szeroka koalicja ugrupowań wyraźnie odwołujących się do tradycyjnych zasad lewicy. W mniejszym stopniu przywiązywano tu wagę do możliwości poszerzenia elektoratu przez otwarcie na centrum a bardziej na spójność programową przyszłej formacji. W lutym 2006 r. podpisano lokalne porozumienie między PPS a PPP w Katowicach a 5 kwietnia porozumienie o współpracy w wyborach samorządowych podpisały PPP i Komunistyczna Partia Polski¹⁵.

W oświadczeniu wydanym 24 kwietnia 2006 roku stwierdzono, że PPP nie przystąpi do tworzonych przez SLD i SDPL porozumień ponieważ nie mają one na celu utworzenia koalicji lewicowej¹⁶. W środowiskach PPP pojawiały się głosy, że „kryzys partii odpowiedzialnych za doprowadzenie polskiej lewicy do skrajnej marginalizacji (czyli SLD i SDPL) może być zbawienny. Stwarza bowiem możliwość do odrodzenia autentycznej, a nie malowanej, lewicy”¹⁷.

W dniu 23 sierpnia 2006 r. porozumienie o współpracy w wyborach samorządowych i starcie z list PPP podpisano w województwie mazowieckim. W jego skład weszło między innymi: PPP, Grupa na Rzecz Partii Robotniczej, organizacja Kombatancki Armii Ludowej, KPP, Ruch Odrodzenia Gospodarczego im. Edwarda Gierka, Polska Unia Lokatorów i WZZ „Sierpień 80”. Lider PPP Bogusław Ziętek stwierdził, że nie jest zainteresowany „budowaniem koalicji o charakterze socjaliberalnym czy centrolewicowym” oraz, że jego partia „nie zamierza zawierać koalicji z SLD ani SDPL, które zamierzają startować na wspólnych listach z liberałami z PD i nie wykluczają współpracy z PO”¹⁸.

¹² Porozumienie podpisane między KPP, PPE – Zieloni, PPP, PPS, RACJA i WZZ „Sierpień 80” w dniu 22.01. 2006 r., <http://www.partiapracy.pl>. 10.06.2006 r.

¹³ Propozycja współpracy została przedstawiona w dniu 27 stycznia 2006 r., <http://www.partiapracy.pl>, 5.02.2006 r.

¹⁴ B. Ziętek, *Kotomysz*, „Trybuna” z 4 stycznia 2006.

¹⁵ Porozumienie PPP i KPP z 5 kwietnia 2006 roku, <http://www.partiapracy.pl>. 10.04.2006 r.

¹⁶ Oświadczenie lidera PPP Bogusława Ziętka dotyczące koalicji wyborczej z SLD i SDPL z dnia 24.04.2006 r., <http://www.partiapracy.pl>, 12.07.2006.

¹⁷ Z. Golberg, *Przedwyborcze kłamstwa*, Kurier Związkowy, bezpłatna gazeta informacyjna KK WZZ „Sierpień 80” 2006, nr 247.

¹⁸ Porozumienie w województwie mazowieckim, <http://www.partiapracy.pl/2006/08/23/262,0,1,G,9,1>, 11.10.2006 r.

Szczegóły zawarcia przyszłego porozumienia liderzy SLD, SDPL i UP ustalali na spotkaniu 18 marca 2006 r. w Chorzowie. Przyjęto pewną hierarchię partii wchodzących w skład ewentualnej koalicji, w której dominującą rolę otrzymał SLD, następnie SDPL i UP¹⁹. W dniu 17 maja 2006 roku w siedzibie UP spotkali się przedstawiciele siedmiu ugrupowań, z których pięć podpisało komunikat w sprawie „potrzeby wspólnego startu w wyborach”, były to DPL, SDPL, SLD, UP i Zieloni 2004. Odmówili podpisania dokumentu przedstawiciele PPS i PPP²⁰.

Można przypuszczać, że utworzenie koalicji między Prawem i Sprawiedliwością, Ligą Polskich Rodzin i Samoobroną zmobilizowało liderów lewicy do rozszerzenia porozumienia w kierunku centrum sceny politycznej. Świadczy o tym podpisanie przez liderów SLD, SDPL i PD oświadczenia w dniu 7 maja 2006 r. w treści odnoszącego się do objęcia funkcji wicepremierów przez Andrzeja Leppera i Romana Giertycha.

Otwarcie się SLD, SDPL, UP na Partię Demokratyczną doprowadziło do ograniczenia możliwości zawarcia porozumienia z ugrupowaniami szukającymi pomysłu na „typowo lewicowe” porozumienie. Można przypuszczać, że pomysł poszerzenia koalicji w kierunku centrum nie zakładał bliskości programowej. Liczył się fakt większych możliwości mobilizowania elektoratu oraz wyraźnie postsolidarnościowa tradycja demokratów. Dawało to możliwość pewnej korekty wizerunku formacji, choć w PD pojawiały się głosy krytykujące porozumienie z „postkomunistami”. Rada Krajowa PD podjęła w dniu 1 lipca 2006 r. decyzje upoważniającą kierownictwo partii do podjęcia rozmów z SLD i SDPL tak by porozumienie ogólnopolskie z lewicą dawało szansę na zawierania porozumień z PO w tych regionach, które się na to zdecydują²¹. Deklaracje intencji wspólnego startu w wyborach podpisały SLD, SDPL i PD w dniu 8 lipca 2006 roku²². Rada Krajowa UP w dniu 30 lipca 2006 roku skorygowała swoje stanowiska z 4 czerwca 2006 roku dopuszczając możliwość udziału partii w koalicji, „w skład której wejdą również ugrupowania o charakterze centrowym”²³. Pod koniec sierpnia Rada Krajowa PD podjęła decyzje o podpisaniu porozumienia pod warunkiem „satisfakcjonującego zakończenia negocjacji” i „wypra-

¹⁹ Coraz bliżej lewicowej koalicji, <http://www.sld.org.pl> 27.03.2006 r.

²⁰ Unia Pracy, SDPL, SLD, DPL i Zieloni 2004 razem do wyborów?, <http://www.uniapracy.org.pl>, 17.05.2006 r.

²¹ Uchwała Rady Krajowej Partii Demokratycznej – demokracyi.pl w sprawie koalicji w wyborach samorządowych z dnia 1.07.2006 r., w zbiorach autora.

²² Deklaracja SLD, SDPL i PD w sprawie wyborów samorządowych 2006 roku, podpisana przez Wojciecha Olejniczaka, Janusza Onyszkiewicza i Marka Borowskiego w dniu 8.07.2006 r., w zbiorach autora.

²³ Uchwała Rady Krajowej Unii Pracy z dnia 30.07.2006 r., w zbiorach autora.

cowania wspólnego dokumentu programowego²⁴. Rada Krajowa SLD podjęła decyzje o przystąpieniu do porozumienia w dniu 30 sierpnia 2006 roku²⁵ a 2 września 2006 roku SDPL upoważniła do podpisania porozumienia Marka Borowski²⁶.

Porozumienie Lewicy i Demokratów „Wspólna Polska” podpisano 3 września 2006 r. Przedstawiciele SLD, SDPL, DP i UP zobowiązali się w nim do wystawienia wspólnych list do sejmików wojewódzkich oraz wystawienia wspólnych list kandydatów w „jak największej liczbie powiatów, gmin oraz dzielnic m.st. Warszawy” oraz aby „w jak największej liczbie miast, zwłaszcza wojewódzkich, oraz gmin zostali wystawieni lub byli popierani wspólni kandydaci na prezydentów miast, burmistrzów i wójtów²⁷. Razem z porozumieniem podpisano deklaracje programową „Z ludźmi i dla ludzi” określającą trzy zasady koalicji: samorząd demokratyczny, solidarny oraz uczciwy i przejrzysty. Porozumienie miało charakter otwarty, liczone na to, że lokalnie przystąpią do niego inne mniejsze organizacje lewicowe.

Umowę koalicyjną podpisano 15 września 2006 roku przyjmując nazwę Koalicyjny Komitet Wyborczy „SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci” (LiD). Przyjęto możliwość kandydowania członków partii tworzących koalicję z list innych komitetów wyborczych zgodnie z przyjętymi przez siebie zasadami jednak wykluczono „możliwość umieszczania w nazwie innego komitetu wyborczego, utożsamianych z partiami politycznymi wchodzącymi w skład koalicji (...) nazw lub części nazw²⁸”.

Kampanie wyborczą LiD rozpoczęto 24 września 2006 roku w Łodzi prezentując hasło „Dobry samorząd. Żadnych popisów”. Materiały wyborcze koalicji posiadały ujednoliconą formę graficzną na terenie kraju. Pojawiło się logo ugrupowania pomarańczowo-czerwona szachownica z umieszczonym przed nią napisem „Lewica (czerwony) i Demokraci (pomarańczowy)”.

Lokalne porozumienia do wyborów samorządowych były zawierane dużo wcześniej, przed ustaleniami central partyjnych, często uczestniczyły w nich organizacje, które nie weszły później do porozumienia LiD. Porozumienie Lewicy i Demokratów w Łodzi podpisano 16 września 2006 r. wcześniej doszło do podpisania lokalnego porozumienia oraz w wyniku negocjacji ustalono kandydata na prezydenta. Przy

²⁴ Uchwała Rady Krajowej Partii Demokratycznej – demokraci.pl w sprawie koalicji wyborczej w wyborach samorządowych z dnia 26.08.2006 r., w zbiorach autora.

²⁵ Uchwała Rady Krajowej Sojuszu Lewicy Demokratycznej w sprawie zawarcia porozumienia wyborczego z dnia 30.08.2006 r., w zbiorach autora.

²⁶ Uchwała nr 3/9/06 Konwentu Krajowego SDPL z dnia 2.09.2006, w zbiorach autora.

²⁷ Porozumienie Lewicy i Demokratów „Wspólna Polska” z dnia 3 września 2006, Art. 4., w zbiorach autora.

²⁸ Umowa z dnia 15 września 2006 roku o utworzeniu koalicji wyborczej i powołaniu koalicyjnego komitetu wyborczego § 11, w zbiorach autora.

zawieraniu porozumień dochodziło do sporów personalnych. Kontrowersje wzbudzali Leszek Miller (SLD) i Ewa Kralkowska (z UP) a także byli prezydenci Łodzi, jak Józef Niewiadomski, Tadeusz Matusiak (odwołany po wotum nieufności) i Krzysztof Panas. W dniu 2 kwietnia 2006 roku na II Forum Samorządowym Lewicy ostatecznie ustalono kandydaturę przewodniczącego SLD Krzysztofa Makowskiego w wyborach na prezydenta Łodzi, a jego kontrkandydat Maciej Rakowski (SDPL) zrezygnował ze startu i poparł przedstawiciela SLD²⁹.

W województwie mazowieckim już 6 kwietnia 2006 r. list intencyjny o wspólnym starcie w wyborach samorządowych w województwie mazowieckim podpisało 21 organizacji lewicowych³⁰. W Warszawie początkowo główne partie lewicowe proponowały publicznie swoich kandydatów na prezydenta bez wcześniejszych uzgodnień, SLD lansował kandydaturę radnego Marka Rojszyka, SDPL przewodniczącego Marka Borowskiego a UP swojego dawnego przewodniczącego Ryszarda Bugaja. Ostatecznie kandydatem LiD został lider SDPL Marek Borowski. W Warszawie PPP wystawiła w wyborach prezydenckich działaczkę feministyczną, przewodniczącą Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny Wandę Nowicką. Oprócz PPP poparcia kandydatce udzieliły między innymi partie PPS i Unia Lewicy a także prezes Kampanii Przeciw Homofobii, członek SLD Robert Biedroń, działaczka feministyczna, publicystka Kazimiera Szczuka i pisarka Hanna Samson³¹.

Przykładem możliwości współpracy centrolewicy był Kalisz, gdzie już 21 marca 2006 r. w skład podpisanego przez lewicowe partie porozumienia weszła Partia Demokratyczna³². W województwie lubuskim już 23 stycznia 2006 roku porozumienie o wspólnym starcie w wyborach parlamentarnych i samorządowych podpisały SLD i SDPL. W województwie śląskim w dniu 9 lutego 2006 roku porozumienie o nazwie „Deklaracja Śląskiej Lewicy” podpisało 17 ugrupowań, a w czerwcu przedstawiciele już 19 ugrupowań przyjęli dokument programowy pod tytułem „Projekt programu wyborczego lewicy dla województwa śląskiego na lata 2006–2010”. W inauguracji kampanii wyborczej wraz z podpisaniem regionalnego porozumienia LiD na Śląsku (16 września 2006 roku w Sosnowcu) uczestniczyły 22 ugrupowania³³.

²⁹ Kandydata SLD poparli delegaci na II Forum Samorządowe Lewicy w dniu 22 kwietnia 2006 r, w spotkaniu brało udział około 700 osób reprezentujących ponad 30 partii i stowarzyszeń lewicowych.

³⁰ Porozumienie wyborcze na Mazowszu podpisane 6.04.2006, <http://www.sld.org.pl>, 10.04.2006 r.

³¹ Konferencja Wandy Nowickiej, 8.11.2006, <http://www.partiapracy.pl/2006/11/09/309,0,1,9,0,14.11.2006> r.

³² Porozumienie podpisały między innymi SLD, UP, UL III RP, DPL, RACJA, KPEiR, FMS, ZSMP, Forum Równych Szans i Praw Kobiet, Stowarzyszeniem „Ordynacka” i Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych, Wybory – lewica z demokratami. Chichot historii w Kaliszu, <http://free4web.pl>, 9.04.2006 r

³³ Śląskie: Inauguracja kampanii wyborczej, <http://www.sld.org.pl/index.php?view=1&artid=10433&pid=18&xretid=16&rsid=3>, 18.09.2006 r.

Do wyodrębnienia się SDPL w osobny komitet doszło we Wrocławiu. W wyniku sporu o miejsce na liście do sejmiku między Michałem Syska z SDPL i Janem Rymarczykiem z SLD. Podobnie było w przypadku podziału pierwszych miejsc na listach do rady miasta, z których żadne nie przypadło kandydatowi SDPL³⁴. W efekcie działacze SDPL wystąpili z LiD i założyli własny komitet „Wrocław 2010 – Porozumienie Socjaldemokratów”.

Spośród partii lewicowych komitety wyborcze, które zarejestrowały własne listy utworzyły koalicja Lewicy i Demokratów, DPL, Zieloni 2004., PPS, PPP. PPS zarejestrowała jedynie trzech kandydatów do Rady Miasta Łęczycza, Zieloni 2004 samodzielnie wystawili 59 kandydatów do Rady Miasta Warszawa a DPL własne listy wystawił w powiecie namysłowskim zarówno w gminach jak i do rady powiaty, oraz w gminie Manowo w zachodniopomorskim kandydatów na wójta i na radnych³⁵. Na poziomie sejmików rywalizowały koalicja Lewica i Demokraci i Polska Partia Pracy z wyjątkiem województwa zachodniopomorskiego gdzie PPP nie wystawiła listy.

Komitet LiD wystawił łącznie 887 kandydatów do sejmików, 6121 do rad powiatów, 2640 do rad miast na prawach powiatu, 567 do rad dzielnic Warszawy, 8714 do rad gmin oraz 313 kandydatów na burmistrzów, wójtów i prezydentów³⁶. Wśród kandydatów było 27% kobiet a średnia wieku kandydatów wynosiła 48 lat. PPP wystawiła 739 kandydatów do sejmików, 33 do rad powiatów, 481 do rad na prawach powiatu, 113 do rad dzielnic Warszawy, 184 do rad gmin i 15 kandydatów na burmistrzów, wójtów i prezydentów³⁷. Kobiety stanowiły 34% kandydatów wystawionych przez PPP a średnia wieku kandydatów wynosiła 39 lat.

Spośród ugrupowań lewicowych, sejmikach mandaty uzyskali kandydaci z ramienia koalicji LiD. Interesujący jest przypadek województwa lubuskiego gdzie LiD otrzymał więcej głosów niż PiS (21,38%) ale w wyniku blokowania list PiS otrzymało w sejmiku o 2 mandaty więcej. Spośród kandydatów poszczególnych ugrupowań tworzących LiD najwięcej mandatów przypadło dla SLD i SDPL. PD wprowadziła czterech radnych do sejmików³⁸. Racja Polskiej Lewicy nie uzyskała mandatów, a w skali kraju wynik osiągnięty przez jej kandydatów wyniósł 0,44% (53 322 głosy)³⁹.

³⁴ A. Kondzińska, *Lewicowy sojusz bez „borówek”*, „Gazeta Wyborcza” z 22 września 2006.

³⁵ <http://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/komitet.html?id=2c9f9e8d0db73484010dc09e302a0947&jid=320904>, 4.12.2006 r.

³⁶ <http://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/komitet.html?id=2c9f9e8f0dad4b86010db17730af09f8>, 1.12.2006 r.

³⁷ <http://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/komitet.html?id=2c9f9e8b0d785da8010da6c6a743007ad&type=0>, 4.12.2006 r.

³⁸ Marcin Świącicki – mazowieckie, Brygida Kuźniak – małopolskie, Julian Osiecki – warmińsko-mazurskie, Jadwiga Szelaż – dolnośląskie, <http://demokraci.pl/index.php?do=news&navi=0001,0001&id=2180>, 27.11.2006 r.

³⁹ <http://www.racja.org.pl/content/view/372/1/>, 21.11.2006 r.

W sejmiku województwa mazowieckiego na cztery mandaty zdobyte przez LiD trzy otrzymali politycy SDPL a jeden PD⁴⁰.

Wyniki KKW Lewica i Demokraci do sejmików wojewódzkich

lp	województwo	% głosów na LiD	% głosów na PPP	% głosów na lewicę	Liczba radnych
1	dolnośląskie	14,91	1,54	16,45	4
2	kujawsko-pomorskie	20,19	1,38	21,57	6
3	lubelskie	12,03	1,41	13,44	3
4	lubuskie	23,95	1,24	25,19	6
5	łódzkie	15,44	1,33	16,77	4
6	małopolskie	9,79	1,23	11,02	2
7	mazowieckie	12,68	0,70	13,38	4
8	opolskie	12,95	1,01	13,96	4
9	podkarpackie	9,95	0,90	10,85	1
10	podlaskie	13,16	0,73	13,89	3
11	pomorskie	10,50	0,04 (0,14)*	10,68	1
12	śląskie	15,29	1,85	17,14	8
13	świętokrzyskie	15,26	1,42	16,68	5
14	warmińsko-mazurskie	15,09	1,36	16,45	3
15	wielkopolskie	18,22	1,27	19,49	7
16	zachodniopomorskie	18,45	–	18,45	5

* Oprócz głosów oddanych na LiD i PPP dodano głosy oddane na KWW LEWICA – Młodzi Socjaliści – Zieloni.

Źródło: <http://www.pkw.gov.pl>

W przypadku partii lewicowych dość trudno jest określić rzeczywistą liczbę wystawionych przez nich kandydatów, gdyż tworzyły one także komitety na szczeblu powiatowym i gminnym pod innymi nazwami niż ogólnopolskie porozumienie LiD.

Podobnie jest w przypadku kandydatów na prezydenta, burmistrza, czy wójta. KKW Lewica i Demokraci zgłosił łącznie 313 kandydatów na stanowisko prezydenta, wójta czy burmistrza ale wielu kandydatów było zgłoszonych przez lokalne komitety i popieranych przez LiD.

Taka sytuacja miała miejsce na przykład w Rzeszowie, gdzie popierany przez lewicę Tadeusz Ferenc wygrał w I turze otrzymując poparcie 76,55% głosów a jego komitet wyborczy uzyskał 13 na 25 mandatów w radzie miasta przy poparciu 42,57% głosów⁴¹.

⁴⁰ Z SDPL: Marek Balicki, Marek Borowski i Andrzej Celiński.

⁴¹ Rzeszów: Zdecydowane zwycięstwo Ferenc, <http://www.sld.org.pl/index.php?view=1&art.id=11027&pid=18&retid=34&rsid=173>, 13.11.2006 r.

W tym przypadku LiD nie wystawił własnej listy popierając KWW Tadeusza Ferency „Rozwój Rzeszowa”. Popierany przez lewicę prezydent Krakowa Jacek Majchrowski występował pod szyldem własnego komitetu wyborczego pokonując w II turze kandydata PiS z wynikiem 59,57%. Trudno tu mówić o sukcesie LiD gdyż koalicja nie zdobyła mandatów w radzie miasta Krakowa mimo uzyskania poparcia 8,05% a komitet Jacka Majchrowskiego otrzymując 11,15% głosów otrzymał 2 mandaty⁴². Być może, gdyby tak jak w przypadku Rzeszowa nie wystawiono własnej listy LiD tylko poparto listę Majchrowskiego wynik byłby lepszy, nie mniej w tym przypadku dały o sobie znać spory między działaczami ugrupowań tworzących koalicję.

Mimo, że w stolicy kandydat LiD nie wszedł do II tury wyborów na prezydenta to właśnie wynik Marka Borowskiego jest symbolem pozycji jakie osiągnęła koalicja centrolewicy w wyborach. Mimo konkurencji na lewej stronie w postaci kandydatki PPP kandydat LiD zdobył 22,61% poparcia (159 043 głosy). Wynik ten dał również Markowi Borowskiemu szansę na uzyskanie pozycji lidera centrolewicy.

W niektórych miastach doszło do utworzenia komitetów konkurencyjnych mimo stosunkowo dobrze zapowiadających się rozmów koalicyjnych. Przykładem jest tu województwo zachodniopomorskie i miasto Szczecin, gdzie mimo wspólnego startu wszystkich sił lewicy w ramach LiD, braku konkurencji w postaci PPP pojawił się komitet Grażyny Kochańskiej, byłej wiceprzewodniczącej Rady Miasta z ramienia SLD (wyrzuconej z partii), z list którego kandydowało wielu działaczy lewicowych jak choćby były „baron” wojewódzki SLD Wojciech Długoborski.

Do dwóch największych porażek na szczeblu wyborów prezydentów wojewódzkich miast doszło w Szczecinie i Lublinie. W jednym i drugim przypadku kandydatami LiD byli znani i mocno kojarzeni z partiami tworzącymi porozumienie kandydaci. W Szczecinie kandydat Jacek Piechota, minister gospodarki najbardziej kojarzony polityk w regionie typowany od samego początku na kandydata koalicji wszedł wprawdzie do II tury pokonując była minister finansów w rządzie PiS Teresę Lubińską lecz w ostatecznej rywalizacji uległ z dużą różnicą głosów kandydatowi PO Piotrowi Krzystkowi. W I turze Piechota uzyskał 27,91% głosów a jego przeciwnik 41,79% w drugiej turze na Piechotę padło 35,17% głosów a na kandydata PO aż 64,83%. Z kolei w Lublinie kandydata Izabeli Sierakowskiej na prezydenta padła już w trakcie Konwentu Wojewódzkiego SDPL 20 maja 2006 roku. W wyborach kandydatka LiD, przeszła do II tury gdzie zmierzyła się z Adamem Wasilewskim z PO otrzymując 37,58% poparcia. W I turze na Izabellę Sierakowską oddano 25,31% głosów, a na jej przeciwnika 24,1%. W trakcie kampanii wsparcia Jackowi Piechocie i Izabelli Sierakowskiej udzielili szefowie głównych partii koalicyjnych Wojciech Olejniczak i Marek Borowski, szczecińskiego kandydata LiD wsparł także bardzo

⁴² Wszystkie dane o wynikach kandydatów podane za <http://wybory2006.www.pk.gov.pl>.

popularny prezydent Wrocławia Rafał Dudkiewicz. Nie przełożyło się to jednak na poparcie wyborców. Przyczyną może być w obu tych przypadkach fakt zbyt wyraźnego kojarzenia kandydatów z formacją i przez to brak możliwości poszerzenia elektoratu.

W niektórych miastach kandydaci koalicji bądź popierani przez koalicje wygrali w I turze. Na przykład w Lesznie dotychczasowy prezydent Tomasz Małolepszy zdobył 55,86% głosów, w Elblągu kandydat LiD Henryk Słonina zdobył 58,22% głosów czy w Słupsku gdzie zwyciężył popierany przez LiD Maciej Kobyliński otrzymując 54,93% poparcia, W tradycyjnie lewicowym Sosnowcu wygrał w I turze członek SLD Kazimierz Górski przy poparciu 51,68%.

Absolutnym rekordzistą w skali kraju został kandydat LiD, członek SLD, Witold Liszkowski (38 lat). Ubiegając się o ponowny wybór na wójta gminy Puńsk (woj. podlaskie), zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Przedsiębiorcza Gmina otrzymał poparcie na poziomie 97,14% głosów⁴³, wszystkie mandaty radnych obsadził jego komitet wyborczy.

W wielu miastach kandydaci LiD rywalizowali w II turze. Największy sukces ugrupowanie osiągnęło w Zielonej Górze gdzie kandydat LiD, członek SLD Janusz Kubicki, w II turze zmierzył się z Bożenną Bukiewicz z PO. W I turze kandydat centrolewicy otrzymał 32,1% głosów, zaś jego przeciwniczka 39,24%. W II turze kandydat centrolewicy zwyciężył otrzymując poparcie 53,09% głosów. Warto dodać, że kandydat LiD cieszył się początkowo znikomym poparciem a wśród polityków lewicy był osobą nieznaną. Być może brak „obciążenia doświadczeniem”, młody wiek (37 lat), były przyczyną sukcesu kandydata. W Chełmie Agata Fisz z komitetu „Postaw na Chełm” popierana przez LiD, wygrała w II turze z dotychczasowym prezydentem Krzysztofem Grabczukiem z komitetu „Razem dla Chełma” otrzymując 50,83% głosów. W I turze na Agatę Fisz zagłosowało 33,59% głosujących, a na jej przeciwnika 34,53%.

LiD przegrał w województwie łódzkim wybory na burmistrzów i prezydentów w gminach dużych i miastach na prawach powiatu. Łącznie w tym województwie LiD zgłosił 30 kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów z tego czterech uzyskało mandaty⁴⁴.

W Wielkopolsce na 28 oficjalnie zgłoszonych przez LiD kandydatów na wójtów burmistrzów i prezydentów jedynie 3 uzyskało mandaty. Nie mniej sukces odnieśli niektórzy kandydaci wspierani przez LiD. Kandydat na prezydenta Konina z ramienia LiD, Kazimierz Pałasz pokonał w II turze Małgorzatę Waszak z PO otrzymując 56,04% poparcia. W I turze na Pałusza zagłosowało 45,56% biorących udział

⁴³ <http://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/wynikiWbp.html?instytucja=200904-WBP>.

⁴⁴ PKW, Wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wg komitetów wyborczych (w podziale wg województw, Warszawa, 27.11.2006 r., <http://www.pkw.gov.pl>.

w głosowaniu, na jego przeciwniczkę – 20,76%. W Gnieźnie kandydat LiD, Jacek Kowalski, wygrał w II turze z Jaromirem Dzielem z PO otrzymując 64,07% głosów. W I turze na Jacka Kowalskiego zagłosowało 41,27%, biorących udział w głosowaniu, a na jego kontrkandydata 24,73%. W Pile dotychczasowy prezydent Zbigniew Kosmatka z KW Wyborców Zbigniewa Kosmatka „Razem Dla Piły”, popierany przez centrolewicę, zwyciężył z Rafałem Zdzierłą z PO uzyskując 56,09% głosów. W I turze na Kosmatka oddano 46,16% głosów, a na jego przeciwnika 23,59%.

Dobre wyniki otrzymali kandydaci LiD w województwie śląskim, gdzie koalicja oficjalnie wystawiła 27 kandydatów w wyborach na wójtów burmistrzów i prezydentów z czego 5 otrzymało mandaty⁴⁵. W Dąbrowie Górniczej kandydat LiD, Zbigniew Podraza (członek SLD) rywalizował w II turze ze Zbigniewem Meresem z PO. W I turze wyborów kandydat centrolewicy otrzymał 27,86% głosów, a jego przeciwnik 24,73%, w II turze na Zbigniewa Podrazę padło 53,03% głosów. W Mysłowicach Grzegorz Osyra z KWW „Nowe Mysłowice”, popierany przez koalicję „Lewica i Demokraci” zdobył 50,83% głosów i wygrał w II turze z Edwardem Lasokiem z KWW „Samorządowe Porozumienie Mysłowic”. W I turze Osyrę poparło 43,49% głosujących, a jego kontrkandydata 42,75%.

W Kędzierzynie-Koźlu (opolskie) kandydat LiD, Wiesław Fąfara, wygrał w II turze wyborów z Robertem Węgrzynem z PO otrzymując 67,33% poparcia. W I turze na kandydata centrolewicy oddano 45,55% głosów, na jego przeciwnika 22,5%⁴⁶. W Starogardzie Gdańskim Edmund Stachowicz z KW Wyborców Edmunda Stachowicza, popierany przez koalicję „Lewica i Demokraci” wygrał w II turze ze Sławomirem Neumannem z PO otrzymując 58,3% głosów. W I turze Stachowicz otrzymał 34,6% głosów, a jego przeciwnik 17,91%. We Włocławku kandydat na prezydenta z ramienia LiD, Andrzej Pałucki wygrał wybory w II turze otrzymując 53,54% głosów. W I turze otrzymał 29,02% głosów a jego przeciwnik Władysław Skrzypek z KW „Włocławska Wspólnota Samorządowa” 39,46%. Widać zatem, że kandydatowi centrolewicy udało się odrobić ponad 10% straty.

⁴⁵ PKW, Wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wg komitetów wyborczych (w podziale wg województw, Warszawa, 27.11.2006 r., <http://www.pkw.gov.pl>).

⁴⁶ W tym przypadku interesujące jest, że obaj kandydaci dostali w obu turach bardzo podobną liczbę głosów. W Fąfara I – 8284 i II 8364 a R. Węgrzyn I – 4092 i II – 4058. Kandydat PO dostał mniej głosów niż w I turze.

PODSUMOWANIE

Wyniki wyborów należy uznać dla koalicji LiD za umiarkowanie dobre. Ugrupowanie w skali kraju zdobyło 42 wójtów, burmistrzów i prezydentów, mandaty radnych uzyskało 1891 kandydatów. W sejmikach LiD zdobył 66 mandatów, w radach powiatów 468, w gminach 1357. W kategorii gmin do 20 tys. mieszkańców na 154 kandydatów koalicji na wójtów i burmistrzów 26 wygrało wybory (dla porównania w PO na 124 kandydatów w tej kategorii mandaty zdobyło 11)⁴⁷. W wielu miejscowościach wygrali kandydaci wspierani przez lewicę, w których partie tworzące LiD nie wystawiły własnych list lecz uczestniczyły w budowie lokalnych komitetów. Trudno jest zatem stwierdzić ile mandatów kontrolują w radach ugrupowania tworzące LiD, gdyż one same mają problemy z ich policzeniem. Dość zabawnym przykładem jest informacja umieszczona na stronie internetowej UP o powołaniu koalicji LiD w wyborach uzupełniających do Senatu w związku z utratą mandatu przez Elżbietę Gelert z PO ponieważ „została wybrana na prezydenta Elbląga”⁴⁸. W rzeczywistości prezydentem i to w I turze został kandydat LiD, a była senator z PO została radną. Można wybaczyć taką pomyłkę w przypadku radnego, lecz nie w przypadku kandydata własnego komitetu na funkcje prezydenta miasta tej wielkości.

Badania opinii publicznej po wyborach potwierdziły tezę, że LiD stał się trzecią siłą polityczną. W prestiżowych wyborach Prezydenta Warszawy można przypuszczać, że to poparcie udzielone przez Marka Borowskiego w II turze umożliwiło zwycięstwo kandydatce Platformy Obywatelskiej. W porównaniu z pozycją zajmowaną przez partie lewicowe w radach gmin, powiatów a zwłaszcza sejmikach wojewódzkich po wyborach 2002 roku zaobserwować można spadek poparcia. Nie mniej w porównaniu z wynikami wyborów parlamentarnych 2005 roku lewica utrzymała stan swojego posiadania, nie dała się zmarginalizować, co w konsekwencji daje jej szansę na przyszłość. Jacek Raciborski uważa, że sukces centrolewicy polega na sprawdzeniu się formuły koalicji, do której „Partia Demokratyczna przyniosła w wianie istotne korzyści wizerunkowe” oraz na tym, że „koalicja centrolewicowa uzyskała wielki potencjał koalicyjny”⁴⁹. W środowiskach działaczy partii tworzących LiD mówi się raczej o kontynuacji szerokiego porozumienia a nie budowie partii politycznej⁵⁰. Po wyborach zapowiedziano utworzenie wspólnych klubów

⁴⁷ PKW, Wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wg komitetów wyborczych (w podziale wg województw, Warszawa, 27.11.2006 r., <http://www.pkw.gov.pl>.

⁴⁸ Rada Krajowa w Wąsowie, <http://www.uniapracy.org.pl/?p=1&a=108>, 12.12.2006 r.

⁴⁹ J. Raciborski, *Bezpartyjność nie jest cnotą*, „Rzeczpospolita” z 14 listopada 2006.

⁵⁰ Zob. wypowiedzi Jerzego Szmajdzińskiego umieszczone na stronie internetowej <http://www.sld.org.pl> z 21.11.2006 – Polityka to gra zespołowa, 30.11.2006 r. - Chcemy rozwijać jak najszerszą formułę LiD.

radnych Lewicy i Demokratów⁵¹. W stanowisku przyjętym przez Zarząd Krajowy SDPL zwraca się uwagę na to, że w wielu miejscach „w efekcie lokalnych, ambicio-
nalnych konfliktów nie udało się wystawić wspólnych list pod szyldem LiD” co miało
wpływ na gorszy wynik. W podobnym tonie w kwestii konfliktów między koalicjan-
tami w trakcie kampanii wypowiadał się lider SLD Wojciech Olejniczak twierdząc,
że „tam gdzie były kłótnie, osobne listy, centrolewica przegrywała”⁵². Rzeczywiście
nie doszło do szerokiego porozumienia całej lewicy i centrum i prawdopodobnie do
niego w najbliższym czasie nie dojdzie, gdyż głoszone po wyborach stanowiska
polityków potwierdzają podział na co najmniej dwie formacje centrolewicową i le-
wicową lub też lewicy umiarkowanej i lewicy radykalnej.

SUMMARY

Center-left and left wing parties in the local government election in 2006

BEFORE THE LOCAL GOVERNMENT election in 2006 parties of the Polish left wing were going to sign an agreement, which would give them a chance for a favorable result in the election. Similarly to the past years, each party became divided into those who support the idea of a wide coalition of left wing and central parties and the advocates of a pure left wing coalition. In the effect a coalition, which core was formed by the Democratic Left Alliance (SLD), Social Democracy of Poland (SdPL), Labor union (UP), Democratic Party – demokraci.pl, was created as a drive towards central - left party. Own independent lists were issued by the Polish Labor Party (PPP) supported by minor parties that insist on creating pure left wing coalition and denying that some parties, like SLD have true left affiliation.

The article presents the process of making the mentioned agreements and results achieved by each party in the local government election. Author concentrates on results in the local assemblies and competition of candidates supported by left wing parties in running for the post of mayor or president. In the author's opinion we may say that the left wing achieved a moderate success in the election, which boils down to remain as the third power on the political scene and the chance to continue cooperation in the coalition of The Left and The Democrats.

⁵¹ SLD, SDPL, PD i UP utworzą wspólne kluby radnych, <http://www.sld.org.pl/index.php?view=1&artid=11151&pid=18&retid=16&rsid=3>, 21.11.2006 r.

⁵² Olejniczak: Lewica i Demokraci to dobry szyld, <http://www.sld.org.pl/index.php?view=1&artid=11336&pid=18&retid=16&rsid>, 05.12.2006 r.